

**Przedmiotowe zasady oceniania wiadomości i umiejętności uczniów z języka polskiego
w klasie 4-6 – „Słowa z uśmiechem” WSiP
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świątnikach rok szk. 2019/2020**

Nauczyciel: Małgorzata Wodnicka

I. Kontrakt między nauczycielem i uczniem.

1. Każdy uczeń ma obowiązek starannie prowadzić zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń. Zeszyty powinny być obłożone w okładkę, podpisane: nazwa przedmiotu, imię i nazwisko właściciela, klasa, nr w dzienniku – na zewnętrznej stronie okładki, a także na pierwszej stronie wewnątrz zeszytu.

Uczeń zobowiązany jest do zapisu numeru lekcji, podania daty na marginesie, zapisu i podkreślenia tematu „od linijki”. Każdy cząstkowy zapis z lekcji uczeń oddziela wolną linią od kolejnego zapisu.

2. Uczeń jest zobowiązany posiadać podręcznik do literatury, zeszyt ćwiczeń i zeszyt przedmiotowy, przybory do pisania: długopis lub pióro w kolorze tuszu niebieskim lub czarnym.
3. W codziennej pracy uczeń zobowiązany jest posługiwać się słowikiem ortograficznym.
4. Wyposażenie ucznia stanowią także: teczka plastikowa lub z tektury na portfolio, kartki do segregatora formatu A4 w linie lub w kratkę (na brudnopis), kartki formatu A3 w linie (na prace pisemne): pisaki, linijka, ołówek, klej, nożyczki.
5. Prace klasowe są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, podany jest też zakres sprawdzanych umiejętności i wiedzy. O wyniku uczeń jest informowany najpóźniej w ciągu dwóch tygodni od ich napisania.
6. Każdą ocenę niedostateczną lub dopuszczającą można poprawić w ciągu tygodnia od jej otrzymania. Ocenę niedostateczną można poprawiać tylko raz.
Ocen pozytywnych: dostateczny, dobry, bardzo dobry - nie poprawia się.
7. Krótkie sprawdziany (kartkówki) obejmujące ostatnie 2-3 lekcje / albo trening w pisaniu / nie muszą być zapowiadane.
8. Termin omawiania lektury jest terminem sprawdzianu ze znajomości jej treści.
Oceny ze sprawdzianu wstępnego dotyczącego lektury nie można poprawiać. Lepszą ocenę można uzyskać dzięki szczególnie aktywnej pracy na lekcjach poświęconych lekturze.

9. Uczeń ma prawo do nieprzygotowania do lekcji:

W semestrze uczeń może zgłosić:

- trzy razy - brak pracy pisemnej - wypracowania domowego, zadania z zakresu sprawności językowej lub ortograficznej do zapisania w zeszycie przedmiotowym /w zeszycie ćwiczeń (łącznie);
- jeden raz - nieprzygotowanie wiersza do pamięciowego wygłoszenia.

W semestrze uczeń może zgłosić:

Trzy razy - brak zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń, brak innych pomocy naukowych lub narzędzi pracy i nie ponosić z tego powodu żadnych konsekwencji (łącznie). Jednak fakt ten należy zgłosić nauczycielowi przed rozpoczęciem lekcji.

10. Niewykonane zadanie domowe należy uzupełnić na następną lekcję (lub w terminie ustalonym przez nauczyciela).
W przeciwnym wypadku nauczyciel może wystawić uczniowi ocenę niedostateczną. Ocena nie podlega możliwości poprawy.
11. Obowiązkowi poprawy podlega zadanie wykonane niezgodnie z poleceniem, np. praca niezgodna z tematem, zbyt krótka wypowiedź pisemna, praca niepełna.
Każde następne nieprzygotowanie jest równoznaczne z oceną niedostateczną.
12. Nieoddanie pracy domowej w terminie jest równoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej.
Z tego kryterium wyłącza się osoby, które mają nieobecność udokumentowaną zwolnieniem lekarskim lub usprawiedliwieniem w zeszycie usprawiedliwień, reprezentujące szkołę w zawodach i konkursach w określonym dniu. Terminem zaliczenia, w tym przypadku, jeden tydzień od momentu przyjścia do szkoły. Niezaliczenie w tym terminie uniemożliwia dalszą poprawę.
13. W przypadku długotrwałej nieobecności ucznia termin zaliczenia prac klasowych i oddania prac domowych ustala nauczyciel w przeciągu tygodnia od przyjścia ucznia do szkoły.
Nie powinien on być dłuższy, niż dwa tygodnie od momentu powrotu do szkoły.
14. **Aktywność na lekcji nagradzana jest oceną** (pięć plusów uzyskanych na kolejnych lekcjach stanowi podstawę do oceny bardzo dobrej częściowej wpisanej do dziennika. Odpowiedź musi być na temat. Za pełną wypowiedź wielozdaniową na jednej lekcji uczeń otrzymuje trzy punkty.
15. Przez aktywność rozumiemy zgłaszanie się ucznia do odpowiedzi na lekcjach oraz udzielanie poprawnych i przemyślanych odpowiedzi, a także jego zaangażowanie w pracę grupy, której jest członkiem. **Nauczyciel może nagrodzić oceną bardzo dobrą jednorazową wypowiedź, jeżeli wyróżnia się ona wysokim poziomem trafności, oryginalnością.**
16. Przy ocenianiu ucznia nauczyciel uwzględnia opinię Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.
17. **Jeżeli uczeń opuścił pracę klasową lub sprawdzian z przyczyn losowych**, powinien ją napisać w terminie ustalonym przez nauczyciela, w ciągu tygodnia od powrotu do szkoły.
Przy ocenianiu pracy poprawkowej stosowane są takie same kryteria, a ocena zostaje wpisana do dziennika obok oceny wcześniejszej.
17. Jeżeli uczeń w trakcie pisania pracy klasowej lub sprawdzianu zostanie przyłapany na korzystaniu z dodatkowych pomocy, otrzyma ocenę niedostateczną i traci możliwość jej poprawy.
18. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na lekcji w dniu pisania pracy klasowej uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jednak może ją poprawić, przystępując do pracy klasowej zaraz po przybyciu do szkoły.
19. Ocena końcowa na semestr lub na koniec roku jest wynikiem systematycznej pracy ucznia w ciągu całego okresu pracy ucznia.

20. Podstawowym warunkiem promocji do klasy programowo wyższej jest zaliczenie wszystkich lektury obowiązkowych, systematyczne prowadzenie zeszytu przedmiotowego i zeszytu ćwiczeń, systematyczne wykonanie zadań domowych.
21. Nie dopuszcza się możliwości poprawy oceny tuż przed wystawieniem oceny na półroczu lub na koniec roku.
22. W przypadku otrzymania przez ucznia oceny niedostatecznej na półroczu lub na koniec roku szkolnego - zgodnie z Przedmiotowymi Zasadami Oceniania - uczniowi przysługuje egzamin sprawdzający – zgodnie ze Statutem Szkoły Podstawowej w Świątnikach. Nauczyciel podaje zakres materiału do opracowania i wyznacza termin zaliczenia oraz jego formę. Egzamin może się odbyć na pisemny wniosek rodziców złożony u dyrektora szkoły.
23. W przypadku absencji ucznia na zajęciach w szkole większej niż 50% nie przysługuje mu promocja do następnej klasy. Uczeń ma wtedy prawo do egzaminu sprawdzającego. Dopuszczenie do egzaminu sprawdzającego odbywa się na pisemny wniosek rodziców złożony u dyrektora szkoły.
24. Prawo do egzaminu poprawkowego na koniec roku szkolnego nie przysługuje uczniowi ostatniej klasy.

Kryteria oceniania uczniów z opinią Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej:

1. Kryteria są indywidualizowane do konkretnych wskazań wynikających z opinii z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
2. Bez względu na wskazania wynikające z opinii:
 - uczeń ma możliwość wydłużonego czasu pracy w czasie sprawdzianu pisemnego (do 50% więcej niż uczeń, który nie posiada opinii).
 - na sprawdzianach wypowiedzi ustnych może korzystać z niewielkiej pomocy nauczyciela polegającej np. na formułowaniu bardziej szczegółowych i konkretnych pytań.
 - przy sprawdzianie w formie dyktanda nauczyciel ustala indywidualne kryteria oceniania ustalone przed przystąpieniem ucznia do pisania.
 - pozostałe kryteria oceniania dostosowane mogą być indywidualnie w zależności od wskazań wynikających z opinii.
3. Niezależnie od wyżej wymienionych kryteriów uczeń z opinią z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej powinien udokumentować pracę zmierzającą do zniwelowania dysleksji.

Na lekcjach języka polskiego klasach 4–6 ocenie kontroli i ocenie osiągnięć uczniów podlegają:

- aktywność i zaangażowanie ucznia, w tym prace dodatkowe (podczas pracy indywidualnej, grupowej, pisemnej, ustnej, różnego typu działań projektowych),
- przygotowanie do lekcji (na bieżąco),
- technika czytania - głośne czytanie, rozumienie czytanego tekstu,
- i recytacje,
- analiza i interpretacja tekstu (wypowiedzi pisemne i ustne, czytanie na poziomie semantycznym i krytyczno-twórczym oraz działania o charakterze przekładu intersemiotycznego),
- świadomość językowa ucznia (wypowiedzi ustne i pisemne oraz praktyczne wykorzystanie w nich wiedzy o języku).
- wygłoszenie tekstu z pamięci z odpowiednią intonacją i właściwą wymową,

- krótsze i dłuższe wypowiedzi na lekcji (opowiadanie, udział w rozmowie, dyskusji itp.),
- kompetencje językowe (w formie ćwiczeń, sprawdzianu z nauki o języku),
- umiejętności ortograficzne (w formie ćwiczeń, sprawdzianów i dyktand),
- prace pisemne (krótsze i dłuższe formy wypowiedzi) przewidziane programem dla danej klasy pisane na lekcji oraz jako zadanie domowe (z uwzględnieniem zasad kompozycji, stylu, języka, ortografii i interpunkcji).
- rozumienie różnego typu tekstów wraz z najważniejszymi informacjami kontekstowymi, notatki tworzone samodzielnie na lekcji,
- umiejętności językowe w odniesieniu do sytuacji komunikacyjnych,
- niewerbalne wytwory pracy,
- umiejętność pracy w grupie i efekt podjętych działań,

Sposób sprawdzania umiejętności ucznia:

- diagnoza umiejętności na wejście w klasie 4 oraz na koniec roku w klasach 4-6,
- diagnoza ortograficzna i językowa w kl. 4-6 przynajmniej raz w roku szkolnym,
- sprawdziany (po dziale, zgodnie z terminarzem programu po realizacji działu – WSiP – dotyczy klas 4 - 6),
- sprawdziany językowe, gramatyczne i ortograficzne (wg uznania nauczyciela),
- kartkówki (wg uznania nauczyciela),
- odpowiedzi ustne (na bieżąco),
- sprawdziany literackie – znajomość treści lektur i tekstów z podręcznika
- prace pisemne — krótkie formy wypowiedzi oraz wypracowania
- kartkówki - krótkie pisemne formy bieżących kontroli wiadomości i umiejętności
- teksty z lukami, testy, dyktanda ortograficzne
- wypowiedzi ustne na zadany temat w związku z tekstem literackim, najbliższym otoczeniem uczniów oraz na podstawie różnych tekstów kultury
- prezentacja wytworów prac uczniów, np. projektów – demonstracja.

POZIOMY WYMAGAŃ

I. Podstawowy

1. Konieczne (na ocenę dopuszczającą)

Obejmują treści:

- bardzo łatwe (ale wykonane pod kierunkiem nauczyciela)
- praktyczne, przydatne życiowo
- niezbędne w dalszej edukacji – bazowe

2. Podstawowe (na ocenę dostateczną)

Obejmują, oprócz wymagań koniecznych, treści :

- najważniejsze w uczeniu się danego przedmiotu
- łatwe dla ucznia nawet mało zdolnego
- często powtarzające się w procesie nauczania
- określone programem nauczania na poziomie nieprzekraczającym wymagań zawartych w podstawach programowych
- proste, uniwersalne umiejętności z zakresu nauczania języka polskiego

II. Ponadpodstawowy

1. Rozszerzające (na ocenę dobrą)

Obejmują, oprócz wymagań podstawowych, treści:

- umiarkowanie trudne
- złożone, mniej przystępne niż zaliczone do wymagań podstawowych
- częściowo rozszerzające podstawy przedmiotu

2. Dopelniające (na ocenę bardzo dobrą)

Obejmują, oprócz wymagań rozszerzających, treści :

- wymagające korzystania z różnych źródeł
- umożliwiające rozwiązywanie problemów
- pośrednio użyteczne w życiu pozaszkolnym
- pozwalające łączyć wiedzę z różnych przedmiotów i dziedzin

3. Wykraczające (na ocenę celującą)

Powinny, oprócz wymagań dopełniających, obejmować treści:

- znacznie wykraczające poza program nauczania
- wymagające znacznej samodzielności ucznia
- wynikające z indywidualnych zainteresowań

*** Jeżeli uczeń uzyska tytuł laureata w konkursach lub olimpiadach przedmiotowych na szczeblu powiatowym, regionalnym, ogólnopolskim lub międzynarodowym, automatycznie uzyskuje ocenę celującą z przedmiotu.**

Informacje o postępach ucznia gromadzi się:

- w dzienniku lekcyjnym
- w zeszytach przedmiotowych
- w tezkach prac uczniów (zawierających referaty, sprawdziany, testy, wypracowania, rysunki)
- w tezkach (kopertach) do prac klasowych (przechowywanych przez nauczyciela)

O postępach w nauce uczeń i jego rodzice informowani są w formie:

- oceny kształtującej (ustnej lub pisemnej oceny opisowej - uczeń dowiaduje się o tym, jakie są mocne i słabe strony pracy oraz jak poprawić błędy),
- oceny (stopnia szkolnego),
- pisemnej – o zagrażającej na koniec semestru lub roku szkolnego ocenie niedostatecznej rodzice są powiadamiani przez nauczyciela lub wychowawcę na miesiąc przed klasyfikacją semestralną i roczną.

UWAGI KOŃCOWE

- Nauczyciel zaznajamia uczniów z PZO na początku roku szkolnego i II semestru oraz na bieżąco udostępnia ten dokument uczniom i rodzicom w klasie (np. internet,teczka ucznia, gazetka ścienna).
- Roczna ocena klasyfikacyjna obejmuje osiągnięcia uczniów w I i II semestrze.
- **Ocena śródroczna i końcowa nie jest średnią matematyczną ocen cząstkowych.**
- Uczeń ma prawo przeanalizować ocenę otrzymaną z pracy pisemnej w dniu, w którym zostaje poinformowany o wynikach.
- Nauczyciel ma obowiązek, na prośbę ucznia lub rodziców (prawnych opiekunów), uzasadnić ustnie lub pisemnie wystawioną ocenę.
- Rodzice w obecności nauczyciela mają prawo wglądu do prac pisemnych swojego dziecka.
- **Uczeń ma obowiązek wykonać poprawę błędów zaznaczonych w zeszycie i na karcie pracy / wypracowaniu, sprawdzianie/ wg wskazówek podanych przez nauczyciela.**
- W wyposażeniu ucznia znajduje się podręcznik do literatury, zeszyt ćwiczeń i zeszyt przedmiotowy. Dodatkowym wyposażeniem ucznia jest słownik ortograficzny, kartki do segregatora formatu A4, przybory do pisania, linijka, zakreślacz.
- Podręcznik i zeszyty - ćwiczeń i przedmiotowy - powinny być obłożone i podpisane (zeszyty na okładce i na pierwszej stronie – z uwzględnieniem imienia i nazwiska ucznia, klasy i numeru z dziennika),
- Uczeń przechowuje materiały pomocnicze przekazane przez nauczyciela oraz własne prace w tezcze domowej. Nauczyciel ma prawo wglądu i oceny sposobu prowadzenia te czki.
- Prace klasowe przechowywane są w oddzielnych tezkach, które pozostają w klasie. Uczeń rozliczany jest z każdej pracy klasowej – po pracy domowej - korekcie błędów - każda praca klasowa musi być zwrócona i włożona do te czki klasowej jako dokumentacja pracy ucznia. **Uczeń ma obowiązek po wykonaniu poprawy i po udostępnieniu pracy rodzicom (rodzice podpisem dokumentują, że są zapoznani z oceną ucznia) zwrócić pracę kontrolną nauczycielowi.**
- Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
- Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
- Forma i sposób informowania o postępach i zagrożeniach uczniów jest zgodna z PZO.
- Końcowa ocena niedostateczna może być poprawiana zgodnie z PZO.
- Oceny cyfrowe (cząstkowe) mogą być uzupełniane przez znaki „+” i „-” (w celu stopniowania jakości pracy ucznia), przy czym znak „+” podnosi wartość oceny o 0,5, a znak „-”, obniża o 0,25 wartość oceny, przy której się znajduje (tj. 4+ oznacza 4,5, a 4- oznacza 3, 75). Oceny mają swoją wagę znaczeniową. Najwyższą wagę

przypisuje się ocenom ze sprawdzianów, za samodzielną pracę ucznia na lekcji, wysoki wynik w konkursach przedmiotowych, prezentację na forum klasy/szkoły (realizacja projektu edukacyjnego).

- Nauczyciel w dniu rozdawania sprawdzonych prac podaje do wiadomości uczniów skalę punktową, według której oceniany był sprawdzian (praca klasowa, wypracowanie itp.).
- Uczniowie nie mogą w zeszytach przedmiotowych pisać flamastrami i czerwonym długopisem (zastrzeżonym dla nauczyciela).
- W zeszycie przedmiotowym uczniowie **mają obowiązek** zapisywania numerów lekcji i dat na marginesie, a temat powinien być podkreślony.
- **Błędy zaznaczone w zeszycie, w wypracowaniu ucznia przez nauczyciela powinny być zawsze poprawione na marginesie lub pod sprawdzonym tekstem** (o ile nauczyciel nie zaleci innego sposobu poprawy).

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY 4-6

niedostateczny

- **Ocenę niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności.
- Uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności;
- Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.
- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi poziomu klasy uniemożliwia osiąganie celów polonistycznych,

dopuszczający

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy umożliwiają osiągnięcie celów polonistycznych,
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności;

dostateczny

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej,
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe, o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej;

dobry

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej,
- rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne;

bardzo dobry

- uczeń sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej,
- potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,

celujący

- uczeń biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej; proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia.

Sprawdzane wiedza, sprawności i umiejętności ucznia klas 4-6:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE - CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH	
	Utwory epickie (ze szczególnym uwzględnieniem prozy realistycznej, fantastycznonaukowej, fantasy) - Uczeń:
1.	rozpoznaje fikcję literacką
2.	rozdziela elementy realistyczne i fantastyczne w utworach
3.	wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach
4.	określa tematykę utworu
5.	określa problematykę utworu
6.	nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst
7.	porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi
	Analiza - Uczeń:
1.	omawia elementy świata przedstawionego
2.	opowiada o wydarzeniach fabuły
3.	ustala kolejność zdarzeń

4.	rozumie wzajemną zależność między zdarzeniami
5.	charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach
6.	określa cechy bohaterów
7.	wskazuje w utworze bohaterów głównych
8.	wskazuje w utworze bohaterów drugoplanowych
9.	wskazuje wątek główny
10.	wskazuje wątki poboczne
11.	omawia wątek główny
12.	omawia wątki poboczne
13.	określa doświadczenia bohaterów literackich
14.	charakteryzuje narratora
15.	rozdziela narrację pierwszoosobową i trzecioosobową
16.	omawia funkcję narracji pierwszoosobowej w tekście
17.	omawia funkcję narracji trzecioosobowej w tekście
18.	omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu
19.	omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworu, w tym podtytułu
20.	omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworu, w tym motto
21.	omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworu, w tym puenty
22.	omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworu, w tym punktu kulminacyjnego
23.	rozpoznaje czytany utwór jako baśń
24.	rozpoznaje czytany utwór jako legendę
25.	rozpoznaje czytany utwór jako bajkę
26.	rozpoznaje czytany utwór jako przypowieść
27.	rozpoznaje czytany utwór jako mit
28.	rozpoznaje czytany utwór jako opowiadanie
29.	rozpoznaje czytany utwór jako nowelę
30.	rozpoznaje czytany utwór jako dziennik
31.	rozpoznaje czytany utwór jako pamiętnik
32.	rozpoznaje czytany utwór jako powieść
33.	wskazuje cechy gatunkowe baśni
34.	wskazuje cechy gatunkowe legendy
35.	wskazuje cechy gatunkowe bajki
36.	wskazuje cechy gatunkowe przypowieści
37.	wskazuje cechy gatunkowe mitu
38.	wskazuje cechy gatunkowe opowiadania
39.	wskazuje cechy gatunkowe noweli
40.	wskazuje cechy gatunkowe dziennika
41.	wskazuje cechy gatunkowe pamiętnika
42.	wskazuje cechy gatunkowe powieści
43.	rozpoznaje odmiany powieści, np. obyczajowa, przygodowa, detektywistyczna, fantastycznonaukowa, fantasy
44.	rozpoznaje odmiany opowiadania, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy
Interpretacja. Uczeń:	
1.	przedstawia własne rozumienie utworu
2.	uzasadnia własne rozumienie utworu
3.	wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne
4.	wykorzystuje w interpretacji tekstów elementy wiedzy o kulturze
5.	wyraża własny sąd o postaciach

6.	wyraża własny sąd o zdarzeniach
7.	wskazuje wartości w utworze
8.	określa wartości ważne dla bohatera
	Utwory liryczne. Uczeń:
1.	wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji
2.	rozpoznaje czytany utwór jako hymn
3.	wskazuje cechy gatunkowe hymnu
4.	zna i rozpoznaje w tekście epitet
5.	zna i rozpoznaje w tekście porównanie
6.	zna i rozpoznaje w tekście przenośnię
7.	zna i rozpoznaje w tekście wyrazy dźwiękonaśladowcze
8.	zna i rozpoznaje w tekście zdrobnienia
9.	zna i rozpoznaje w tekście zgrubienia
10.	zna i rozpoznaje w tekście uosobienie
11.	zna i rozpoznaje w tekście apostrofę
12.	zna i rozpoznaje w tekście anaforę
13.	zna i rozpoznaje w tekście pytanie retoryczne
14.	zna i rozpoznaje w tekście powtórzenie
15.	określa funkcję epitetu w tekście literackim
16.	określa funkcję porównania w tekście literackim
17.	określa funkcję przenośni w tekście literackim
18.	określa funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w tekście
19.	określa funkcję zdrobnień w tekście
20.	określa funkcję zgrubień w tekście
21.	określa funkcję uosobienia w tekście
22.	określa funkcję apostrofy w tekście
23.	określa funkcję anafory w tekście
24.	określa funkcję pytania retorycznego w tekście
25.	określa funkcję powtórzenia w tekście
26.	rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers
27.	rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym rym
28.	rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym strofę
29.	rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym refren
30.	rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym liczbę sylab w wersie
31.	charakteryzuje podmiot liryczny
32.	charakteryzuje bohaterów
33.	nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst
34.	objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach
35.	objaśnia znaczenia przenośne w tekstach
36.	przedstawia własne rozumienie utworu
37.	uzasadnia własne rozumienie utworu
38.	wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne
39.	wykorzystuje w interpretacji tekstów elementy wiedzy o kulturze
	Utwory synkretyczne. Uczeń:
1.	nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst
2.	charakteryzuje narratora
3.	odróżnia dialog od monologu
4.	rozumie funkcję dialogu w tekście

5.	rozumie funkcję monologu w tekście
6.	omawia elementy świata przedstawionego
7.	opowiada o wydarzeniach fabuły
8.	ustala kolejność zdarzeń
9.	rozumie wzajemną zależność między zdarzeniami
10.	wskazuje w utworze bohaterów głównych
11.	wskazuje w utworze bohaterów drugoplanowych
12.	charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach
13.	określa cechy bohaterów
14.	określa wartości ważne dla bohatera
15.	wyraża własny sąd o postaciach
16.	wyraża własny sąd o zdarzeniach
17.	wskazuje wartości w utworze
ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY - Uczeń:	
1.	identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny
2.	identyfikuje wypowiedź jako tekst publicystyczny
3.	identyfikuje wypowiedź jako tekst reklamowy
4.	wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio
5.	określa temat i główną myśl tekstu
6.	dostrzega relacje między częściami wypowiedzi, np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
7.	odróżnia informacje ważne od drugorzędnych
8.	odróżnia informacje o faktach od opinii
9.	charakteryzuje komiks jako tekst kultury
10.	wskazuje charakterystyczne cechy komiksu
11.	rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury
12.	rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do teatru
13.	rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do filmu
14.	rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do muzyki
15.	rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do sztuk plastycznych
16.	rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do sztuk audiowizualnych
17.	wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakterystyka, kostiumy, rekwizyty, muzyka)
18.	wyodrębnia elementy dzieła filmowego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka)
19.	wyodrębnia elementy dzieła telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka)
20.	wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu)
21.	wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (programu informacyjnego)
22.	wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (programu rozrywkowego)
23.	rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego, np. filmowa, sceniczna, radiowa
24.	wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją
25.	odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia
26.	dokonuje odczytania tekstów kultury poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny)
27.	świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe, programy telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE - GRAMATYKA JĘZYKA POLSKIEGO	
Fleksja – Uczeń:	
1.	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy – czasownik
2.	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy – rzeczownik
3.	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy – przymiotnik
4.	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy – przysłówek
5.	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy – liczebnik
6.	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy – zaimek
7.	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy – przyimek
8.	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy – spójnik
9.	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy – partykuła
10.	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy – wykrzyknik
11.	określa funkcję części mowy w tekście – czasownik
12.	określa funkcję części mowy w tekście – rzeczownik
13.	określa funkcję części mowy w tekście – przymiotnik
14.	określa funkcję części mowy w tekście – przysłówek
15.	określa funkcję części mowy w tekście – liczebnik
16.	określa funkcję części mowy w tekście – zaimek
17.	określa funkcję części mowy w tekście – przyimek
18.	określa funkcję części mowy w tekście – spójnik
19.	określa funkcję części mowy w tekście – partykuła
20.	określa funkcję części mowy w tekście – wykrzyknik
21.	odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych
22.	dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi
23.	odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych
24.	rozpoznaje bezosobowe formy czasownika – formy zakończone na <i>-no, -to</i>
25.	rozpoznaje konstrukcje czasownika z <i>się</i>
26.	rozumie znaczenie nieosobowych form czasownika w wypowiedzeniu
27.	rozumie funkcje nieosobowych form czasownika w tekście
28.	rozumie znaczenie czasowników dokonanych i niedokonanych w wypowiedzeniu
29.	rozumie funkcje czasowników dokonanych i niedokonanych w tekście
30.	rozumie znaczenie konstrukcji czasownika z <i>się</i> w wypowiedzeniu
31.	rozumie funkcje konstrukcji czasownika z <i>się</i> w tekście
32.	rozpoznaje formy przypadków rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, zaimka
33.	rozpoznaje formy liczby czasownika, rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, zaimka
34.	rozpoznaje formy osoby czasownika
35.	rozpoznaje formy czasu czasownika
36.	rozpoznaje formy trybu czasownika
37.	rozpoznaje formy rodzaju gramatycznego czasownika, rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, zaimka
38.	określa funkcję przypadku, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju w wypowiedzi
39.	oddziela temat fleksyjny od końcówki
40.	rozumie konstrukcję strony biernej czasownika
41.	rozumie konstrukcję strony czynnej czasownika
42.	przekształca konstrukcję strony biernej i czynnej odpowiednio do celu i intencji wypowiedzi
43.	stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych
44.	poprawnie stopniuje przymiotniki
45.	poprawnie stopniuje przysłówki

46.	rozumie rolę przymiotników w opisie świata
47.	używa przymiotników w różnych stopniach we właściwych kontekstach
48.	rozumie rolę przysłówków w opisie świata
49.	używa przysłówków w różnych stopniach we właściwych kontekstach
Składnia – Uczeń:	
1.	nazywa części zdania – podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik
2.	rozpoznaje funkcje składniowe części zdania w wypowiedzeniach – podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik
3.	określa funkcję wyrazów poza zdaniem
4.	rozumie znaczenie wyrazów poza zdaniem
5.	poprawnie stosuje wyrazy poza zdaniem w swoich wypowiedziach
6.	rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu
7.	wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny w związkach wyrazowych
8.	wyróżnia typy związków wyrazowych
9.	rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi – wypowiedzenia oznajmujące
10.	rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi – wypowiedzenia pytające
11.	rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi – wypowiedzenia rozkazujące
12.	rozumie funkcję wypowiedzeń oznajmujących
13.	rozumie funkcję wypowiedzeń pytających
14.	rozumie funkcję wypowiedzeń rozkazujących
15.	stosuje wypowiedzenia oznajmujące
16.	stosuje wypowiedzenia pytające
17.	stosuje wypowiedzenia rozkazujące
18.	rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń – zdania pojedyncze
19.	rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń – zdania złożone podrzędnie
20.	rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń – zdania złożone współrzędnie
21.	rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń – równoważniki zdań
22.	rozumie funkcję zdań pojedynczych w praktyce językowej
23.	rozumie funkcję zdań złożonych podrzędnie w praktyce językowej
24.	rozumie funkcję zdań złożonych współrzędnie w praktyce językowej
25.	rozumie funkcję równoważników zdań w praktyce językowej
26.	stosuje zdania pojedyncze w praktyce językowej
27.	stosuje zdania złożone podrzędnie w praktyce językowej
28.	stosuje zdania złożone współrzędnie w praktyce językowej
29.	stosuje równoważniki zdań w praktyce językowej
30.	przekształca konstrukcje składniowe – zdania złożone w pojedyncze
31.	przekształca konstrukcje składniowe – zdania pojedyncze w złożone
32.	przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań
33.	przekształca konstrukcje składniowe – równoważniki zdań w zdania
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA	
Uczeń:	
1.	wskazuje główne cechy języka mówionego
2.	wskazuje główne cechy języka pisanego
3.	posługuje się oficjalną odmianą polszczyzny
4.	posługuje się nieoficjalną odmianą polszczyzny
5.	używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej
6.	rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi

7.	rozpoznaje wyrazy wieloznaczne
8.	rozumie znaczenie wyrazów wieloznacznych w tekście
9.	świadomie wykorzystuje wyrazy wieloznaczne do tworzenia własnych wypowiedzi
10.	rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne
11.	dostrzega bogactwo związków frazeologicznych
12.	rozumie znaczenie związków frazeologicznych w wypowiedziach
13.	stosuje związki frazeologiczne w tekście
14.	rozpoznaje słownictwo neutralne
15.	rozpoznaje słownictwo wartościujące
16.	rozumie znaczenie słownictwa neutralnego w tekście
17.	rozumie znaczenie słownictwa wartościującego w tekście
18.	dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi
19.	rozdziela synonimy
20.	rozdziela antonimy
21.	rozumie funkcję synonimów w tekście
22.	rozumie funkcję antonimów w tekście
23.	stosuje synonimy we własnych wypowiedziach
24.	stosuje antonimy we własnych wypowiedziach
25.	zna zasady spójności formalnej tekstu
26.	stosuje zasady spójności formalnej tekstu
27.	zna zasady spójności semantycznej tekstu
28.	stosuje zasady spójności semantycznej tekstu
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA	
Uczeń:	
1.	identyfikuje tekst jako komunikat
2.	rozdziela typ komunikatu – informacyjny
3.	rozdziela typ komunikatu – literacki
4.	rozdziela typ komunikatu – reklamowy
5.	rozdziela typu komunikatu – ikoniczny
6.	identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
7.	określa sytuację komunikacyjną
8.	rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi
9.	rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji, np. gest, mimika, postawa ciała
10.	rozumie pojęcie: głoska, litera
11.	rozumie pojęcie: akcent
12.	zna reguły akcentowania wyrazów
13.	stosuje reguły akcentowania wyrazów
14.	stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi
15.	rozumie, na czym polega etykieta językowa
16.	stosuje zasady etykiety językowej
ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA	
Uczeń:	
1.	pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni <i>ó, u</i>
2.	pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni <i>rz, ż</i>
3.	pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni <i>ch, h</i>
4.	pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni <i>nie z</i> częściami mowy
5.	pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni <i>ę, q, en, em,</i>

	<i>on, om</i>
6.	pisze poprawnie pod względem ortograficznym zakończenia <i>j, i, ii, ia, ji</i> oraz stosuje reguły pisowni
7.	pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni wielkich i małych liter
8.	pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni łącznej i rozdzielnej wyrazów
9.	pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni dzielenia wyrazów przy przenoszeniu
10.	poprawnie używa znaków interpunkcyjnych – kropki
11.	poprawnie używa znaków interpunkcyjnych – przecinka
12.	poprawnie używa znaków interpunkcyjnych – znaku zapytania
13.	poprawnie używa znaków interpunkcyjnych – znaku wykrzyknienia
14.	poprawnie używa znaków interpunkcyjnych – cudzysłowu
15.	poprawnie używa znaków interpunkcyjnych – dwukropka
16.	poprawnie używa znaków interpunkcyjnych – średnika
17.	poprawnie używa znaków interpunkcyjnych – nawiasu
TWORZENIE WYPOWIEDZI - ELEMENTY RETORYKI	
Uczeń:	
1.	uczestniczy w rozmowie na zadany temat
2.	wydziela części, sygnały konstrukcyjne rozmowy, wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens
3.	rozdziela argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji
4.	tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź
5.	stosuje odpowiednią do danej formy wypowiedzi kompozycję i układ graficzny
6.	rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi
7.	zna zasady budowania akapitów
8.	dokonuje selekcji informacji
9.	rozdziela i wskazuje środki perswazji
10.	rozumie funkcję środków perswazji
MÓWIENIE I PISANIE	
Mówienie - Uczeń:	
1.	tworzy spójne wypowiedzi
2.	opowiada o przeczytanym tekście
3.	wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach
Wygłaszanie przez ucznia tekstu z pamięci	
1.	ze zrozumieniem
2.	z odpowiednią intonacją
3.	z dykcją
4.	z właściwym akcentowaniem
5.	z odpowiednim napięciem emocjonalnym
6.	z następstwem pauz
Pisanie - Uczeń:	
1.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog
2.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie twórcze
3.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie odtwórcze
4.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis
5.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: list

6.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: sprawozdanie z filmu
7.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: sprawozdanie ze spektaklu
8.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: sprawozdanie z wydarzenia
9.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dedykacja
10.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie
11.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: podziękowanie
12.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: ogłoszenie
13.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: życzenia
14.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych
15.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: charakterystyka
16.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: tekst o charakterze argumentacyjnym
17.	wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach
SAMOKSZTAŁCENIE	
Uczeń:	
1.	doskonali ciche i głośne czytanie
2.	doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji
3.	korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach
4.	gromadzi wiadomości
5.	selekcjonuje informacje
6.	zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line)
7.	korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych
8.	korzysta ze słownika terminów literackich
9.	zwraca uwagę na typy definicji słownikowych
10.	określa swoistość definicji słownikowych
11.	rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji
12.	poznaje życie kulturalne swojego regionu
13.	rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną
14.	rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się zasobami internetowymi
15.	wykorzystuje umiejętności posługiwania się TI i zasobami internetowymi do prezentowania własnych zainteresowań

Sprawdzane wiedza, sprawności i umiejętności ucznia klas IV-VI:

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE - CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH	
Utwory epickie - Uczeń:	
1	rozpoznaje rodzaj literacki: epika
2	określa cechy charakterystyczne dla epiki
3	przypisuje czytany utwór do epiki
4	rozróżnia gatunki epiki: pamiętnik
Utwory liryczne - Uczeń:	
1.	rozpoznaje rodzaj literacki: liryka
2.	określa cechy charakterystyczne dla liryki
3.	przypisuje czytany utwór do liryki

4.	rozdziela gatunki liryki: fraszka
5.	wymienia cechy gatunkowe fraszki
6.	wskazuje cechy gatunkowe fraszki
7.	rozdziela gatunki liryki: sonet
8.	wymienia cechy gatunkowe sonetu
9.	wskazuje cechy gatunkowe sonetu
10.	rozdziela gatunki epiki: pieśń
11.	wymienia cechy gatunkowe pieśni
12.	wskazuje cechy gatunkowe pieśni
13.	rozdziela gatunki epiki: tren
14.	wymienia cechy gatunkowe trenu
15.	wskazuje cechy gatunkowe trenu
Utwory dramatyczne - Uczeń:	
1.	rozpoznaje rodzaj literacki: dramat
2.	określa cechy charakterystyczne dla dramatu
3.	przypisuje czytany utwór do dramatu
4.	rozdziela gatunki dramatu: komedia
5.	wymienia cechy gatunkowe komedii
6.	wskazuje cechy gatunkowe komedii
7.	rozdziela gatunki epiki: tragedia
8.	wymienia cechy gatunkowe tragedii
9.	wskazuje cechy gatunkowe tragedii
10.	wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt
11.	wskazuje elementy dramatu (rodzaj): scena
12.	wskazuje elementy dramatu (rodzaj): tekst główny
13.	wskazuje elementy dramatu (rodzaj): didaskalia
14.	wskazuje elementy dramatu (rodzaj): monolog
15.	wskazuje elementy dramatu (rodzaj): dialog
Utwory synkretyczne - Uczeń:	
1.	rozdziela balladę i wymienia jej cechy gatunkowe
2.	rozdziela fraszkę i wymienia jej cechy gatunkowe
3.	rozdziela epeję i wymienia jej cechy gatunkowe
4.	wskazuje cechy gatunkowe ballady
5.	wskazuje cechy gatunkowe fraszki
6.	wskazuje cechy gatunkowe epeji
Utwory literackie, w tym epickie, liryczne, dramatyczne i inne - Uczeń:	
1.	rozpoznaje w tekście literackim: neologizm
2.	rozpoznaje w tekście literackim: eufemizm
3.	rozpoznaje w tekście literackim: porównanie homeryckie
4.	rozpoznaje w tekście literackim: inwokację
5.	rozpoznaje w tekście literackim: symbol
6.	rozpoznaje w tekście literackim: alegorię
7.	określa funkcję neologizmu
8.	określa funkcję eufemizmu
9.	określa funkcję porównania homeryckiego
10.	określa funkcję inwokacji
11.	określa funkcję symbolu
12.	określa funkcję alegorii

13.	zna pojęcie komizmu
14.	rozpoznaje rodzaje komizmu w tekstach
15.	określa funkcje komizmu w tekście
16.	zna pojęcie ironii
17.	rozpoznaje ironię w tekstach
18.	określa funkcję ironii w tekstach
19.	określa w podanych tekstach problematykę egzystencjalną
20.	poddaje refleksji problematykę egzystencjalną
21.	określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich
22.	wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi
23.	dokonyuje hierarchizacji wartości uniwersalnych
24.	wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze
25.	wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny
26.	recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem
ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY	
Uczeń:	
1.	wyszukuje w tekście potrzebne informacje
2.	cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego
3.	cytuje odpowiednie fragmenty tekstu popularnonaukowego
4.	cytuje odpowiednie fragmenty tekstu naukowego
5.	porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie
6.	interpretuje dzieła sztuki: obraz
7.	interpretuje dzieła sztuki: rzeźba
8.	interpretuje dzieła sztuki: fotografia
9.	dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową
10.	dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową
11.	dostrzega różnice między literaturą piękną a publicystyką
12.	określa funkcje literatury pięknej
13.	określa funkcje literatury naukowej
14.	określa funkcje literatury popularnonaukowej
15.	określa funkcje publicystyki
16.	rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż
17.	rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad
18.	rozpoznaje gatunki dziennikarskie: artykuł
19.	rozpoznaje gatunki dziennikarskie: felieton
20.	określa podstawowe cechy reportażu
21.	określa podstawowe cechy wywiadu
22.	określa podstawowe cechy artykułu
23.	określa podstawowe cechy felietonu
24.	określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury
25.	znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE - GRAMATYKA JĘZYKA POLSKIEGO	
Fonetyka - Uczeń:	
1.	rozumie mechanizm upodobień fonetycznych
2.	rozumie mechanizm uproszczeń grup spółgłoskowych
3.	rozumie mechanizm utraty dźwięczności

4.	rozumie rozbieżność między mową a pismem
5.	rozumie zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu
6.	stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu
Słowotwórstwo - Uczeń:	
1.	rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny
2.	rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej
3.	w wyrazie pochodnym wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym
4.	rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu
5.	rozpoznaje rodzinę wyrazów
6.	łączy wyrazy pokrewne
7.	wskazuje rdzeń
8.	zna zasady tworzenia wyrazów złożonych
9.	odróżnia typy wyrazów złożonych
Fleksja - Uczeń:	
1.	rozpoznaje imiesłowy
2.	rozumie zasady tworzenia imiesłowów
3.	rozumie zasady odmiany imiesłowów
Składnia - Uczeń:	
1.	poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania
2.	rozumie funkcję imiesłowowego równoważnika zdania
3.	przekształca imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone
4.	przekształca zdanie złożone na imiesłowowy równoważnik zdania
5.	rozdziela wypowiedzenia wielokrotnie złożone
6.	rozumie mowę zależną i niezależną
7.	przekształca mowę zależną na niezależną
8.	przekształca mowę niezależną na zależną
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA	
Stylistyka - Uczeń:	
1.	dostrzega różnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy)
2.	rozpoznaje wyrazy rodzime
3.	rozpoznaje wyrazy zapożyczone
4.	zna typy skrótów i skrótowców
5.	określa funkcję skrótów i skrótowców w tekście
6.	rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe
7.	rozpoznaje rodzaje nazw miejscowych
8.	używa poprawnych form gramatycznych imion
9.	używa poprawnych form gramatycznych nazwisk
10.	używa poprawnych form gramatycznych imion
11.	używa poprawnych form gramatycznych nazw mieszkańców
12.	zna sposoby wzbogacania słownictwa
13.	rozumie znaczenie homonimów
14.	wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka
15.	rozdziela treść i zakres znaczeniowy wyrazu
16.	rozumie pojęcie stylu
17.	rozpoznaje styl potoczny
18.	rozpoznaje styl urzędowy
19.	rozpoznaje styl artystyczny

20.	rozpoznaje styl naukowy
21.	rozpoznaje styl publicystyczny
	KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA
	Uczeń:
1.	rozumie, na czym polega grzeczność językowa
2.	stosuje się do zasad grzeczności językowej w swoich wypowiedziach
3.	rozdziela normę językową wzorcową oraz użytkową
4.	stosuje się do normy językowej wzorcowej i użytkowej
5.	rozumie, na czym polega błąd językowy
	ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA
	Uczeń:
1.	wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych
2.	wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennej
3.	poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne
4.	wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych
5.	wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni spółgłosek twardych i miękkich
6.	wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych
7.	zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennej
8.	zna zasady pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy
	TWORZENIE WYPOWIEDZI - ELEMENTY RETORYKI
	Uczeń:
1.	funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne
2.	rozumie oddziaływanie środków retorycznych na odbiorcę
3.	gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi
4.	porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi
5.	redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi
6.	tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią kompozycję dla danej formy gatunkowej
7.	tworzy wypowiedź, stosując zasady spójności językowej między akapitami
8.	rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych
9.	stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych)
10.	wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych
11.	wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych
12.	odróżnia przykład od argumentu
13.	przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego
14.	zgadza się z cudzymi poglądami lub z nimi polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie
15.	rozpoznaje i rozdziela środki perswazji w tekstach reklamowych
16.	rozpoznaje i rozdziela środki manipulacji w tekstach reklamowych
17.	określa funkcję środków perswazji w tekstach reklamowych
18.	określa funkcję środków manipulacji w tekstach reklamowych
19.	przeciwstawia manipulacji językowej zasady etyki wypowiedzi
	MÓWIENIE I PISANIE
	Uczeń:
1.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka
2.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja
3.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: podanie

4.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: życiorys
5.	Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: CV
6.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: list motywacyjny
7.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: przemówienie
8.	tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wywiad
9.	wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca
10.	wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza
11.	wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym rozbudowuje
12.	wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje
13.	formułuje pytania do tekstu
14.	dokonyuje interpretacji głosowej czytanych tekstów
15.	dokonyuje interpretacji głosowej wygłaszanych tekstów
	SAMOKSZTAŁCENIE
	Uczeń:
1.	rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji
2.	rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania
3.	uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie
4.	uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych)
5.	pogłębia swoją wiedzę przedmiotową
6.	uczestniczy w wykładach publicznych
7.	uczestniczy w konkursach itp.
8.	rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy
9.	rozwija nawyki systematycznego uczenia się
10.	rozwija umiejętność krytycznego myślenia
11.	rozwija umiejętność formułowania opinii

Małgorzata Wodnicka